

ГЕРОИТЕ НЕ СА ЗАБРАВЕНИ

Министърът на обраната награди фронтоваци участвали в Страцинско-Кумановска настъпателна операция. Командирът на 68-а бригада „Специални сили“ бригаден генерал Явор Матеев връчи отличията и изрази надежда, че на връх Стражин, Република Македония, скоро ще има знак, който да напомня за българската бойна слава.

Ветераните от Втората световна война Иван Сечанов, Атанас Илев, Любен Ризов, Борис Гърнев, Стойко Велев, Методи Вълчанов, Митка Захаријева, Георги Янакиев, Тодор Гогов, Цанко Стойков и Венка Михайлова посетиха днес паметните места за българската бойна слава край с. Страцин, община Кратово, Р. Македония. Заедно с тях бяха военнослужещи от Специалните сили начело с техния командир бригаден генерал Явор Матеев, запасни и резервисти, военноинвалиди и военнопострадали.

За първи път в церемоинята участва кметът на Куманово Максим Димитровски. Той приветства българската група, като благодари на ветераните за техния принос при победата над хитлерофашизма и свободата на Балканите. Пожела общата ни история да ни сплотява и да продължаваме на работим в духа на евроатлантическата солидарност. Вниманието на домакините бе потвърдено и от участието на генерал-майор от запаса Илия Николовски – народен представител и почетен председател на Сдружението на резервисти от отбраната и сигурността, генерал-подполковник от запаса Филип Котели – председател на сдружението и генерал-майор от запаса Борис Стояновски – заместник-председател на сдружението.

Родолюбивата проява се провежда всяка година. Тя е в резултат на съвместната работа на Министерството на отбраната с военно-патриотичният съюз. Групата, която тръгна от София, Кюстендил, Благоевград и Дупница се водеше от директора на дирекция „Социална политика“ в МО Иво Антонов и началника на

отдел „Военни паметници и военно-патриотично възпитание“ полковник от резерва Манол Тенчев. Церемонията се проведе под ръководството на Иво Антонов, който подчерта авторитетното участие на домакините. Сред участниците бяха доц. д-р Иван Сечанов – председател на Съюза на ветераните от войните на България, генерал от резерва Златан Стойков – председател на СОСЗР, генерал-лейтенант от запаса Стоян Топалов – почетен председател на СОСЗР, младши лейтенант от запаса Петър Велчев – председател на Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите, капитан далечно плаване Атанас Илев – председател на Съюза на възпитаниците на ВНВУ, ШЗО и РВГ, полковник Невяна Митева - председателя на Сдружението на жените военнослужещи, полковник от запаса Ангел Георгиев - председател на Българската авиационна асоциация, полковник от запаса Цанко Цанков – председател на „Клуб 199“, Николай Колев – председател на Сдружението на сините каски „4 май“ и представители на Клуб „Братя по оръжие“, които бяха облечени в автентични униформи от времето на българската войска през Втората световна война. Кюстендилските ветерани се водеха от председателя на Областната организация майор от запаса Тодор Гогов и прдседателя на Общинската оргнизация подполковник от запаса Кирил Йовев. Заедно с тях бяха представителите на СОСЗР в Кюстендилска област генерал-лейтенант от запаса Иван Цеков, полковник от запаса Йордан Шишков, капитан от запаса Ясен Ангелов, полковик от запаса Валентин Николчев, полковник от запаса Иван Шопов и др.

Със заповед на министъра на отбраната Красимир Каракачанов бяха наградени с бинокъл подполковник от запаса от медицинската служба доц. д-р Иван Сечанов – председател на Съюза на ветераните от войните и с нож-щик за АК-47 майор от запаса Тодор Гогов – заместник-председател на Съюза на ветераните от войните и председател на Областната организация в Кюстендил, които са участвали в бойните действия на Страцино-Кумановското направление в първата фаза на войната през есента на 1944 г.

Отличията връчи бригаден генерал Явор Матеев – командир на 68-а бригада „Специални сили“.

За бойните действия преди 73 години спомени сподели доц. д-р Иван Сечанов. Той призова за еднение и дружба между хората, които днес живеят в България и Македония. Една от най-славните страници във военната ни история е проведената от Българската армия в периода от 8 октомври до 14 ноември 1944 г. Страцинско-Кумановска настъпателна операция., която има за цел да пресече пътя за отстъпление на група армии „Е" на Третия райх от Гърция. При ожесточените битки при Страцинската позиция и хребета Стражин българските войници показват невероятна смелост, като особено се отличава Парашутната дружина, която още с първата атака успява да превземе считания за непревземаем връх Стражин. В памет на загиналите български офицери и войници в битките при Стражин и Страцин, беше отслужена панихида в църквата на селото «Св. Димитър».

В покрайнините на с. Страцин бяха положени венци и цветя от името на министъра на отбраната, началника на отбраната, командира на 68-а бригада „Специални сили“, кмета на Куманово, военнопатриотичните съюзи, посолството ни в Скопие, Сдружението на ветераните от резерва на Македония, Културния клуб на българите в Скопие, Българската авиационни асоциация и останалите участниците в автопохода. За съжаление за пореден път констатирахме, че там няма паметен знак, който да напомня за тези, които оставиха живота си, за да живеем днес свободно. Този въпрос се поставя от години, българското посолство проявява необходимата инициатива, но резултат на практика няма. Бригаден генерал Матеев изрази увереност, че следващата година на връх Стражин може да бъде поставен кръст и друг знак, който да напомня на поколенията за героизма на Парашутната дружина през октомврийските дни на 1944 г. По наша информация сключеният в началото на август договор за добросъседство с Македония вече създава възможности за постигане на тази отколешна мечта.

От посолството ни в Скопие, както и в предишните години, дойдоха, за да уважат проявата, аташето ни по отбраната полковник Илиан Кръстев и Ивайло Кишкинов. Там бяха членове на Съюза на ветераните от армията и полицията в Куманово и представители на Културния център на българите в Македония с председател Лазар Младенов. Министерството на отбраната беше представено още от началника на ЦВО полковник Георги Петков, и служители на дирекция „Социална политика“ на МО. За сигурността на участниците в проявата се грижеха военнослужещи от Военната полиция на Армията на Република Македония.

Село Страцин е разположено северозападно от град Кратово. Отстои на приблизително равно разстояние от Куманово и Кратово.

В 19 век Страцин е от големите български села в Кратовска кааза на Османската империя. Църквата „Свети Димитър“ е от 1847 година. Според статистиката на Васил Кънчов („Македония. Етнография и статистика“) от 1900 г. *Страцинъ* има 950 жители, всички българи християни.

В началото на 20 век население на селото са под върховенството на Българската екзархия. По данни на секретаря на екзархията Димитър Мишев през 1905 г. в *Страцинъ* има 1 000 българи екзархисти и 30 цигани и в селото работи българско училище.

През 1906-1908 година Страцин е подложено на натиск от страна на сръбската пропаганда да се откаже от Екзархията и българската просвета. На 28 ноември 1906 година сръбски четници отвличат и убиват местния първенец Доде Петков. На 19 август 1907 година сръбска чета напада селото, като отвлича 9 местни жители и трима жители на Кратово. По-късно отвлечените жители на Страцин са избити. На 8 срещу 9 май 1908 година сръбска чета отново напада селото, убива 6 души, между които и една жена, изгаря 10 къщи, както и много стопански постройки.

В края на май и през юни 1908 година скопският търговски агент Иван Икономов раздава 3000 лева на 23 от пострадалите българи в Страцин.

През октомври 1944 г. по време на Втората световна война край Страцин Българската армия води едни от най-кръвопролитните и ожесточени сражения в новата българска военна история срещу германски части.

Според преброяването от 2002 година селото има 185 жители, от които 183 се самоопределят македонци и двама сърби.